

KNS-konferens

Äldreomsorg och Covid-19

Sari Bäcklund
Specialsakkunnig, JHL

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

Äldreomsorgen i Finland

- Äldreomsorgen har redan länge haft för små resurser
- Det råder särskilt stor brist på yrkesproffs
- Arbetet är belastande både fysiskt, psykiskt och etiskt
  - Orken var satt på prov redan före pandemin
- Boende i hemmet stöds så länge som möjligt
- De boende vid vårdhemmen är mer utmanande än tidigare
- Covid-19 lyfte upp problemen i branschen till en mer omfattande diskussion

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

2

[Tekijä] 7.10.2021

Början av våren 2020

- Till en början härstammade sjukdomsfallen från utlandsresor (Italien) och smittkedjorna kunde brytas.
- I februari var riktlinjen att hindra smittor
- I början var all uppmärksamhet riktad på dem som behöver sjukvård/intensivvård
- Situationen eskalerade snabbt.
- Fortsättningsvis betonades trycket på sjukvårdsbelastningen
- Restriktioner infördes i mars, bland annat beredskapslagen
  - Möjliggjorde kraftiga restriktioner, bland annat i arbetstagarnas rättigheter (till exempel proffsen inom social- och hälsovården och arbetstagarna inom stödtjänsterna)

Fokus på vårdhemmen

- THL 5.3.20: Allvarliga sjukdomsfall och dödsfall var vanligast bland personer över 60 år som redan har någon form av underliggande sjukdom, till exempel diabetes, högt blodtryck eller hjärt- och kärlsjukdom. Störst var risken för över 80-åringar.
- I mars fästes också uppmärksamhet vid enheterna inom äldreomsorgen och hemvården
- Rekommendationer gavs om de närståendes besök i vårdhemmen
- I mars-april förekom de första sjukdomsfallen inom vårdhemmen
- Personalen inom äldreomsorgen jobbade i olika enheter/team och inom hemvården

Arbetstagarnas situation

- Munskyddsrekommendation gavs inte än.
  - ”Det är ingen nytta med munskydd om man inte har symtom.” Anvisningarna var motstridiga
- Ordentlig skyddsutrustning togs först i användning inom sjukvården
- Det rådde brist på ordentlig skyddsutrustning, särskilt inom äldreomsorgen
  - Personalen använde bland annat sjalar eftersom det inte fanns tillräckligt med munskydd
- Uppmärksamheten fästes mer vid att skydda vårdbrukarna än arbetstagarna

Arbetstagarnas situation

- Många insjuknade bland personalen och de boende på vårdhemmen
- Rädsla för att själv insjukna eller smitta en närstående ökade belastningen
- 697 fall har fastställts som yrkessjukdom (maj 2021)
  - 90 % av dem är arbetstagare inom sjukvården
  - svårt att bevisa inom andra branscher än social- och hälsovård
- Lagen om smittsamma sjukdomar möjliggör full lön i karantän
- Arbetstagare har rätt att få lön på samma sätt som vid andra sjukdomsfall
- Så kallade covid-tillägg utbetalades endast lokalt

Statistik 1 oktober

- Finland har den 1 oktober hävt så gott som alla restriktioner
- Rekommendationen om att jobba hemifrån upphör den 15 oktober
- Munskydd rekommenderas enligt egen bedömning, till exempel inom kollektivtrafiken
- 86 % av över 60-åringarna har fått två vaccindoser
- 71 % av över 12-åringarna har fått två vaccindoser
  - Vaccinationerna av unga (över 12 år) inleddes senare
- 1078 dödsfall, medianåldern 84 år
  - 25 % över 90 år

Hur ska vi gå framåt?

Pandemin
blottade
branschens
sårbarhet

Vårdskuld

Var finns
nya proffs?

Kommande
kollektivavtals-
förhandlingar?

Bättre
beredskap för
kommande
pandemier?